

YTTRANDE
2020-05-15

Ert diarienummer
Dnr Fi2019/04318/BB

svensk **bygg**tjänst
113 87 Stockholm
Tel 08-457 10 00
Fax 08-457 11 99

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över slutbetänkandet Modernare byggregler – SOU 2019:68

Svensk Byggtjänst är hela byggbranschens samlade och validerade kunskap på ett och samma ställe. I över åttio år har vi varit ett kunskapsnav i byggrelaterade frågor. Vi är ett aktiebolag som ägs av ett 30-tal branschorganisationer som representerar hela byggbranschen och hela byggprocessen.

Svensk Byggtjänst har fått en inbjudan att lämna synpunkter på Kommitténs för modernare byggregler slutbetänkande Modernare byggregler, SOU 2019:68.

Numrering vid rubriker nedan hänvisar de avsnitt som återfinns i slutbetänkandet Modernare byggregler. Svensk Byggtjänst lämnar härmed följande synpunkter.

Sammanfattning

Svensk Byggtjänst:

- tillstyrker kommitténs samtliga punkter under rubrik 9.2.1,
- tillstyrker kommitténs förslag om yteffektiva bostäder med endast en gräns om 35 kvm,
- tillstyrker att samma krav ska gälla för alla bostäder under 35 kvm,
- tillstyrker att särskilda boendekategorier tas bort,
- tillstyrker att Boverkets byggregler, BBR, bör ses över och förtydligas gällande vaga ord och formuleringar samt definitioner,
- tillstyrker förslaget att förtydliga reglerna om arbetsplatsbesök,
- avstyrker förslaget om att ändringar i 3 kap. plan- och byggförordningen (2011:338), PBF,

- avstyrker förslag att frångå kraven på att ett utrymme är avsett för viss personbelastning,
- avstyrker förslaget om inrättande av en ny myndighet – Byggkravsnämnden för förhandsavgöranden om krav på byggnadsverk,
- föreslår att Boverket får stärkta resurser för både rådgivning och vägledning genom förmedlande av goda lösningar
- avstyrker förslaget att avskaffa begreppet ombyggnad,
- avstyrker förslaget att avskaffa kontroll genom certifierade sakkunniga,
- avstyrker förslaget att avskaffa funktionen kontrollansvarig,
- delar kommitténs uppfattning om behov av bättre vägledning på området gällande kontrollplaner.

9.2 Reformering av Boverkets byggregler (BBR)

Svensk Byggtjänst delar kommitténs uppfattning om att en reformering av BBR är nödvändig. En kommentar är att förslaget om ett nytt regeringsuppdrag till Boverket för ändamålet till synes inte är nödvändigt eftersom redan finns ett sådant uppdrag hos Boverket genom projektet "Möjligheternas byggregler"¹.

Svensk Byggtjänst *tillstyrker* att samtliga punkter under rubrik 9.2.1 är viktiga att genomföra. Att formulera föreskrifterna som funktionskrav ligger helt i linje med det omfattande arbete Svensk Byggtjänst för närvarande bedriver med den kommande produkten AMA Funktion. Målet är här att ge byggherrar verktyg att ställa funktionskrav på alla typer av byggnadsverk. Kraven struktureras med hjälp av klassifikationssystemet CoClass, som bygger på internationell standard. Kraven lagras i digital form för vidare bearbetning i projektering, byggande och förvaltning. Stor betoning görs på tydlighet vad gäller metoder för verifiering av kravuppfyllnad. När det är relevant görs hänvisningar till BBR både vad gäller krav och verifiering.

Svensk Byggtjänst deltar också i det europeiska samarbetet med att ta fram digitala mallar för byggprodukter baserade på kraven i EU:s byggproduktförordning. Dessa kommer att bli en del av våra digitala tjänster, och därmed underlätta kravställandet på byggprodukter.

Vad gäller allmänna råd vill Svensk Byggtjänst fortsätta vara en källa till sådana. Våra befintliga AMA-böcker har en mycket stark ställning som riktlinjer för genomförandet av utförandeentreprenader. Vi hoppas att AMA Funktion kommer att spela motsvarande roll för totalentreprenader. Vi kommer att tillhandahålla mallar och goda exempel som kommer att underlätta kravställandet.

9.3 Mer förutsägbarhet, flexibilitet och diversitet med nya föreskrifter för bostäders lämplighet

Svensk Byggtjänst *tillstyrker* kommitténs förslag om yteffektiva bostäder med endast en gräns om 35 kvm. Svensk Byggtjänst *tillstyrker* också att samma krav ska gälla för alla bostäder under 35 kvm och att särskild boendekategori tas bort.

Svensk Byggtjänst *avstyrker* förslaget om att ändringar i 3 kap. plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, behöver genomföras gällande bostäders utformning. Vi menar att befintliga föreskrifter istället ska utvecklas och finnas kvar i BBR. Svensk Byggtjänst

¹ Regeringsbeslut den 13 juni 2019, dnr Fi 2019/02343/BB.
<https://www.boverket.se/sv/byggande/uppdrag/mojligheternas-byggregler/>

ser inga fördelar med en sådan reform och anser att åsikter om bostäders utformning inte ska vara politiska ställningstaganden. Sådana åsikter är i hög grad kulturellt påverkade, och behöver ses i ett långsiktigt perspektiv och baserat på professionell erfarenhet. De praktiska avvägningar som behöver göras avseende disposition av bostadsytor bör därför göras av sakkunniga snarare än av folkvalda politiker.

Svensk Byggtjänst delar inte kommitténs uppfattning att det inte är ändamålsenligt att relatera kraven till det antal personer som ett utrymme är avsett för. Byggreglerna i sig styr inte över hur många personer som senare kommer att befinna sig i en byggnad eller ett specifikt utrymme. Däremot är antalet personer som byggnaden är avsedd för en viktig utgångspunkt för beräkning och dimensionering av vilka egenskaper byggnaden eller utrymmet måste ha för att uppfylla byggreglerna, till exempel gällande brandskydd och ventilation. Svensk Byggtjänst *avstyrker* därför förslaget i denna del då det inte framkommit någon klar fördel med det.

Svensk Byggtjänst anser vidare att det saknas en konsekvensanalys gällande hur övriga kravområden ska hanteras med avseende på tekniska egenskapskrav, fuktsäkerhet och energihushållning utöver de exempel som kommittén framfört om utrymmen och rumsbegreppet och dess funktioner.

Svensk Byggtjänst delar kommitténs uppfattning i kapitel 9.3 att det inte är lätt att i alla sammanhang förstå regelhierarkin om vilken ovanliggande bestämmelse som respektive föreskrift i BBR preciserar. Det finns därför en anledning att se över BBR i detta avseende.

Idag är föreskrifterna i BBR konstruerade så att de är kopplade till vilket av lagens utformningskrav och tekniska egenskapskrav de hör till. Det nya förslaget innebär att föreskrifterna istället blir kopplade till lagkravet på lämplighet för ändamålet och kraven på tillgänglighet och säkerhet vid användning. Den nya indelningen av föreskrifterna blir därmed kopplade till fysiska delar av byggnaden eller till viss typ av byggnader.

Svensk Byggtjänst konstaterar att det finns en inte obetydlig risk att det nya förslaget, tvärt emot kommitténs intentioner, blir ännu svårare för tillämparen att förstå vad gäller kopplingen mellan en viss föreskrift i BBR och till ett visst krav i Plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Svensk Byggtjänst konstaterar vidare att det finns en risk att intentionerna med att införa fler funktionskrav uteblir då kommitténs förslag innehåller ett flertal detaljerade krav som inte kan betecknas som funktionskrav.

Svensk Byggtjänst *tillstyrker* i övrigt att vaga ord och formuleringar samt i förekommande fall avsaknad av definitioner i BBR bör ses över för att möjliggöra det flexibla utförande som utredningen efterfrågar.

9.4 Införande av Byggkravsnämnden för förhandsavgöranden om krav på byggnadsverk

Svensk Byggtjänst *avstyrker* förslaget om inrättande av en ny myndighet – Byggkravsnämnden – för förhandsavgöranden om krav på byggnadsverk. Svensk Byggtjänst anser att målet att få fram en mer omfattande praxis inte bör ligga på en ny statlig myndighet.

Svensk Byggtjänst delar kommitténs övergripande uppfattning av problemen med dagens situation. En ökad samordning och enhetlig tillämpning i kommunerna av de krav

som ska ställas på ett byggnadsverk skulle öka förutsägbarheten för byggherrar och entreprenörer och skulle underlätta en ökad grad av industrialisering av byggandet.

Förslaget torde dock innebära att byggherrens projektering måste vara klar på detaljnivå då ansökan om förhandsavgörande ges in till Byggkravsnämnden för att en bedömning och beslut ska kunna ske. Detta är inte resurseffektivt eftersom det alltjämt är oklart innan bygglovets är klart om man får bygga på den aktuella platsen. Det är också oklart hur lång tid handläggningen hos Byggkravsnämnden kan komma att få. Risken är därför stor att detta skulle kunna leda till flaskhalsar i byggprocessen och göra Boverkets roll mindre tydlig. Tillsättandet av ledamöter i nämnden skulle också bli en politiskt känslig fråga, och därtill skulle Byggkravsnämndens administration leda till nya kostnader.

Förslaget att förhandsavgörande från Byggkravsnämnden skulle vara bindande vid byggnadsnämndens prövning av kraven i bygglov och vid bedömning i startbesked menar Svensk Byggtjänst på ett onödigt sätt skulle inskränka kommunens möjligheter att påverka byggandet. Det skulle på ett olyckligt sätt öka känslan av statlig styrning.

Dagens osäkra situation beror som kommittén konstaterar på lokala tolkningar av råden i BBR. Den reformering av relationen mellan föreskrifter och råd som föreslås skulle kunna minska denna förvirring och Svensk Byggtjänst håller med om att fler åtgärder behövs.

Svensk Byggtjänst anser vidare att det generellt saknas en genomarbetad konsekvensanalys på flera punkter i kommitténs förslag under kapitel 9.4. Det är oklart vilket ansvar staten tar gällande de förhandsavgöranden som meddelas och vad detta i sin tur får för konsekvenser på kommunernas och byggherrarnas ansvar.

Det framgår vidare av slutbetänkandet att Byggkravsnämndens bedömning som utgångspunkt ska omfatta endast sådana krav som inte är beroende av ett byggnadsverks lokalisering, men ändå framgår det att lokalisering har betydelse för vissa krav som Byggkravsnämnden ska bedöma. Detta kan vara krav på bärförmåga som varierar med förväntad snölast i olika delar av landet, energi-hushållningskrav och tillgänglighet som varierar beroende på höjdförhållanden på platsen.

Lokaliseringen, andra platsspecifika förhållanden, mindre justeringar och ändringar i samband med lovprövningen, som är mer regel än undantag, blir därmed faktorer som om de ändras medför att förhandsavgörandet förlorar sin bindande verkan. Svensk Byggtjänst anser att detta starkt talar emot att inrätta en Byggkravsnämnd vars förhandsavgöranden därmed får en osäker rättslig status och därför sannolikt inte skulle bidra till en enhetlig tillämpning och utveckling av praxis.

Det är vidare oklart hur Byggkravsnämndens verksamhet skulle vara förenlig med EU-rättens bestämmelser om fri handel och hur frågor om sekretess är tänkt att hanteras då innovativa lösningar kan klassas om företagshemligheter.

Istället för en ny statlig myndighet *föreslår* Svensk Byggtjänst att Boverket får stärkta resurser för både rådgivning och vägledning genom förmedlande av goda lösningar. Det kan göras på olika ambitionsnivå: med webbaserade fråga-svar-funktioner, med öppna forum och med publicering. Svensk Byggtjänst anser att en reformering av BBR med fokus på föreskriftsarbete inte behöver utesluta en utveckling av andra former för rådgivning och vägledning.²

---

² SOU 2019:68, Modernare Byggregler, s 430 f.

9.6 Borttagande av ombyggnad ur PBL

Svensk Byggtjänst *avstyrker* kommitténs förslag att avskaffa begreppet ombyggnad. Frågan kräver ytterligare utredning av konsekvenserna som kommittén inte har presenterat. Svensk Byggtjänst delar kommitténs uppfattning att reglerna kring ombyggnad är komplicerade till sin karaktär och att det finns missuppfattningar om hur reglerna ska tillämpas. Enligt vår uppfattning är inte detta tillräckliga skäl för att avskaffa begreppet ombyggnad.

Kommittén har återgivit synpunkter som framkommit i utredningen, men Svensk Byggtjänst kan inte se att någon analys har skett av de synpunkter som framkommit om de har stöd i hur reglerna kring ombyggnad faktiskt tillämpas i praktiken. Begreppen ändring och ombyggnad är ganska lika, men skiljer sig ändå åt i viktiga avseenden. Ett avskaffande kan även få konsekvenser på andra bestämmelser och detta har kommittén inte analyserat tillräckligt. Svensk Byggtjänst anser därför att en utveckling av befintliga inarbetade begrepp går före en avveckling.

9.7 Ökad förutsägbarhet i kontrollen av byggandet

Certifierade sakkunniga

Svensk Byggtjänst *avstyrker* förslaget att avskaffa kontroll genom certifierade sakkunniga eftersom frågan kräver ytterligare utredning som kommittén inte har presenterat.

Kontrollansvarig

Svensk Byggtjänst *avstyrker* förslaget att avskaffa funktionen kontrollansvarig eftersom kommitténs utredning och konsekvensanalys är bristfällig i flera aspekter. Svensk Byggtjänst menar att förändringar och utveckling behöver göras och att detta torde gå att göra inom ramen för befintligt system istället för att avskaffa funktionen kontrollansvarig.

Kommittén har inte gjort någon utredning kring om de kontrollansvariga faktiskt bidrar i byggprocessen till att antalet byggfel minskar eller om byggfelen riskerar att öka om kontrollansvariga tas bort. Svensk Byggtjänst anser att detta är nödvändigt att utreda för att ta ställning till nyttan med att ta bort en funktion till förmån för något annat. Kommittén har heller inte presenterat någon godtagbar alternativ lösning.

Svensk Byggtjänsts uppfattning är att en kontrollansvarig alltså är ett stöd för byggherrarna i byggprocessen och bistår denne i kontakterna med byggnadsnämnden. Den kontrollansvarige kan också vara av betydelsefull nytta och stöd till den oerfarna byggherren gentemot byggtreprenören.

Svensk Byggtjänst menar att funktionen kontrollansvarig bidrar till att bibehålla en nödvändig balans mellan byggherrar och byggtreprenörer. Detta gynnar byggbranschen som helhet. Om kravet på att anlita en kontrollansvarig till ett byggprojekt avskaffas kommer det ställas högre krav på byggherrarnas kompetens och egenkontroll. En annan konsekvens är att kommunens bygglovhandläggare troligen kommer ägna betydligt mer tid till att vägleda den oerfarna byggherren.

Svensk Byggtjänst delar inte kommitténs uppfattning att nyttan med kontrollansvariga inte står i rimlig relation till byggherrens kostnader för den kontrollansvarige.

Kommitténs slutsats är därför tveksam. Om en kontrollansvarig inte anlitas måste byggherren själv utföra dennes arbetsuppgifter. Byggprojektet kommer också ta längre tid, och sannolikt kosta mer än det gör idag eftersom byggnadsnämnden får möjlighet att ta betalt för mer vägledning.

Svensk Byggtjänst anser dock att i de fall där byggherren i det enskilda fallet kan styrka kompetens och erfarenhet det bör utredas om möjligheten till dispens från krav på kontrollansvarig.

Arbetsplatsbesök

Svensk Byggtjänst *tillstyrker* förslaget att förtydliga reglerna om arbetsplatsbesök.

Kontrollplaner

Svensk Byggtjänst *delar* kommitténs uppfattning om behov av bättre vägledning på området gällande kontrollplaner.

Fler tekniska egenskapskrav blir utformningskrav

Svensk Byggtjänst anser att en reformering av BBR i syfte att skapa föreskrifter med inriktning på funktionskrav medför att en översyn behöver göras om fler tekniska egenskapskrav ska bli utformningskrav.

11.1 Konsekvensanalysens innehåll och syfte

Svensk Byggtjänst anser att betänkandet som helhet har klara brister vad gäller de samhällsekonomiska konsekvenserna både positiva och negativa som förslagen kan innebära särskilt med ett införande av en Byggkravsnämnd, förhandsavgöranden, avskaffandet av kontrollansvariga och certifierade sakkunniga.

I detta ärende har Urban Månsson, VD, beslutat. Klas Eckerberg och Kenneth Carlgren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Jan-Olof Edgar, Hannes Enqvist och Jenny Lindqvist deltagit.